

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Sundsvalls Montessoriförskola

Giltighetstid: 2022-01-01 – 2022-12-31

Ansvarig rektor: Karina Winlöf

1. Syfte och bakgrund

Skolväsendet vilar på demokratins grund i vilken förskolan ingår. Skollagen konstaterar att förskolans uppgift är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för dess miljö.

Alla skolformer ska varje år arbeta fram en plan som beskriver verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Mot bakgrund av detta har Sundsvalls Montessoriförskola i sin likabehandlingsplan arbetat fram en handlingsplan som säger att förskolan inte tolererar någon form av diskriminering och kränkande behandling. Förskolan ska värna om alla människors lika värde vilket gör att all personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder samt skyldighet att arbeta målinriktat för att motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer på förskolan.

2. Vision och arbetssätt

Sundsvalls Montessoriförskola ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Vistelsen på förskolan ska vara rolig och trygg, den ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Atmosfären ska präglas av demokratiska värderingar, där alla visar varandra respekt, hänsyn, omtanke och omsorg. Det ska råda jämlikhet mellan alla individer och jämställdhet mellan könen. Egna och andras rättigheter ska synliggöras i ett mångfaldsperspektiv. Gemenskapen på förskolan ska berikas av allas olika förmågor. Alla ska ha förståelse för människors lika värde, oberoende av social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Förskolans arbetssätt:

- Skapa rutiner där alla barn ges möjlighet att ha lika stort inflytande över att delta i förskolans alla aktiviteter
- Arbeta med att stärka barns självförtroende
- Aktivt arbeta för att barnen utvecklar empati
- Uppmärksamma positivt beteende och uppmuntra barnen att hjälpa varandra samt att samarbeta
- Se till att flickor och pojkar får lika stort inflytande och utrymme i verksamheten
- Uppmuntra barns delaktighet och göra dem uppmärksam på deras rättigheter
- Ha ett ärligt förhållningssätt med vårdnadshavare
- Lyfta värdegrundsfrågor

- Främja ett bra samarbetsklimat i personalgruppen
- Arbeta aktivt med värdegrundsfrågor i daglig undervisning och utbildning som t.ex. i samtal, i samling, vid matsituationer
- Arbeta med den fysiska och sociala miljön
- Ge barnen tid att knyta an till pedagogerna
- All personal är bra förebilder

Barn har ofta en naturlig känsla för integritet och vi uppmuntrar dem till att stå upp för sina integritetsgränser. Barnen får verktyg för hur man bör och kan agera i olika situationer, träna att själv säga NEJ/STOPP men även att respekterar andra människors integritet.

Förskolan har ansvar att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandling. Förskolan ska arbeta med att få en tydlig struktur över likabehandlingsarbetet, att det ska vara ett levande dokument, som är känt av alla och som är en del av det dagliga arbetet.

En representant per avdelning ska ha huvudansvar att tillsammans med övriga pedagoger arbeta för att förskolans rutiner kring främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot mobbning och kränkande behandling följs och upprätthålls.

3. Kartläggning av riskområden

Utifrån intervjuer och observationer har det framkommit det finns områden som vi behöver vara observanta på. Några av barnen lyfter att de inte får vara ifred på toaletten, kompisar kommer in och stör trots att dörren är stängd.

Det framkom också att det är en viss oro när barnen står i kö på väg ut, de har svårt att låta kompisar vara ifred, barnen kan bråka om sina platser, vem som ska stå vart etc. De blir osams när de inte får sin vilja igenom eller när de blir missnöjda.

Vi har sett att det är pojkarna som bestämmer över cyklarna. De har svårt att lämna ifrån sig dem och de kan tvinga till sig en cykel.

Förrådet på gården står ständigt öppet så att barnen kan hämta sitt lekmaterial själva. Vi har sett att det också är öppet för konflikter och annan oro, inte minst för de yngsta barnen eftersom de äldre hinner före när de ska hämta lekmaterial.

4. Mål för arbetet

Målet är ett aktivt arbete med att se till att inte något eller några barn lämnas utanför i gruppen, vare sig känslomässigt eller fysiskt vilket medför ett aktivt och närvarande arbetssätt. I miljöerna ska det råda trygghet och trivsel och kännetecknas av värme, engagemang och tillgänglighet.

Dit når vi genom att:

- ha tydliga strukturer, rutiner och arbetssätt

- arbeta förebyggande
- hjälpa barnen att få kunskap om sociala färdigheter
- hjälpa barnen att skapa en positiv självkänsla och självtillit
- låta barn ha möjlighet att vara med och skapa regler vid t.ex. toalettbesök, aktiviteter
- prata om hur vi är mot varandra och hur vi vill att andra ska vara mot oss
- sätta ord på barnens känslor och hjälpa dem att hitta strategier för att ta sig ur dem
- kartlägga miljöerna – vilket material finns, är miljön tillgänglig för alla, hur är den organiserad
- arbeta aktivt med likabehandlingsplanen
- arbeta aktivt genom hela verksamhetsåret med att göra vårdnadshavarna trygga och medvetna om vårt arbete med kränkande behandling
- agera och ta reda på vad som hänt så snart vi får kännedom om att ett barn känner eller är utsatt för trakasserier, diskriminering och kränkande behandling
- arbeta aktivt och dagligen med att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

5. Handlingsplan

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Vad vill vi uppnå	Hur vi ska göra	Vem?	När
Barnen ska kunna gå på toaletten utan att känna oro för att någon ska öppna dörren och störa	Att vuxna finns mer närvarande och kan stoppa händelser - fungera som "stöd" vid barnens toalettbesök	Pedagogerna	Efter årshjulet
Minska oron när barnen väntar på att gå ut	Barnen ska inte behöva vänta så länge i kön, pedagogerna går ut med några barn i taget. Avdelningarna hjälps åt att ta med barnen ut	Pedagogerna	Efter årshjulet
Få bort trängsel och oro i samband med att barnen hämtar lekmaterial i förrådet	Vi håller förrådet stängt så att barnen inte kan gå in och hämtat lekmaterial själva. Vara där och bistå barnen när de vill hämta lekmaterial.	Pedagogerna	Fortlöpande

Pedagogerna ska vara väl insatta i planen mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling	Göra ett årshjul, planera in tätare arbete med handlingsplanen	Pedagogerna, rektor, biträdande rektor	Fortlöpande
Göra vårdnadshavarna mer införstådda i vårt värdegrundsarbete	Lyfta in värdegrundsarbetet vid inskolningar, veckobrev, föräldramöten, osv	Pedagogerna, rektor, biträdande rektor	Fortlöpande

6. Utvärdering av genomförda insatser

Föregående år angav barnen att de inte fick vara ifred när de var på toaletten och tyckte det var jobbigt när någon knackade på dörren.

Problemet var som störst när alla barn skulle gå ut samtidigt. Vi har ändrat våra rutiner genom att bl.a. ha "toavakt" vilket gör att det nu fungerar bättre. Vi har pratat med barnen om varför de ska lämna sina kompisar ifred när någon är på toaletten. Trots åtgärder kvarstår problemet till viss del och det kan kopplas till att barnen inte har förmågan att koppla den egna önskan om integriteten mot andras önskan att få vara ifred.

De åtgärder vi vidtagit för att säkra lekstugan och den undanskymda platsen är att sätta upp en grind så att barnen inte kommer in. Vid närmare besiktning av lekstugan såg vi att den började få stora säkerhetsbrister vilket gjorde att vi beslutade att ta bort den.

För att säkra förrådet gjorde vi nya rutiner och regler men de har inte fungerat som de var tänkt vilket gjort att vi har utformat nya rutiner.

Vi har ändrat våra rutiner för att få bort den oro som uppstår i kapphall och när barnen måste vänta på varandra i kön. Det vi gjort är bl.a. att alla barn inte går till kapphallen samtidigt, pedagogerna delar upp sig så att de påklädda barnen inte ska behöva vänta så länge på varandra, samarbetet mellan avdelningarna har förändrats. Resultatet av våra förändringar är att det är mindre oro och frustration bland barnen.

Den struktur vi hade tänkt oss kring arbetet med värdegrundsarbetet och handlingsplan har inte fungerat som vi tänkt oss.

Vårdnadshavarnas delaktighet i vår handlingsplan har inte fungerat så som vi hade planerat, stora delar kan kopplas till de åtgärder vi vidtagit under pandemi vilket gjort att kontakten försvårats.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

- Barnintervjuer

- Observationer
- Kartläggning
- Samtal
- Enkätundersökningar
- Utvecklingssamtal
- Trivselregler

De äldre barnen har varit delaktiga genom att de fått svara på intervjufrågor och de yngre barnen har observerats i olika situationer där barnens reaktioner tolkats av pedagogerna.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
- Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsam anmälan till LISA-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Kontakta rektor eller biträdande rektor. Detta gäller både för personal samt för vårdnadshavare. Alla har ansvar att signalera vid misstanke om trakasserier och kränkande behandling.

Vid kännedom om trakasserier eller kränkande behandling tas detta alltid på allvar och följs upp via samtal eller vår handlingsplan/dokumentation.

Kartläggning/samtal

- Den/de som upptäcker diskriminering, trakassering eller kränkande behandling avbryter/avleder handlingen omedelbart, kontaktar ev berörda pedagoger på barnens avdelning
- Ansvariga pedagoger skall kartlägga/utreda vad som har hänt. Vuxnas ev iakttagelser, och genom samtal med barnen hämtar pedagogerna in information om händelsen, låter båda sidor komma till tals och är tydlig i sitt sätt att hantera kränkningen.
- Kontakta föräldrar samma dag och informerar om vad som gjorts och vilka åtgärder som planerats.

Uppföljning

- Sker utifrån behov.

Dokumentation

- Det är av stor vikt att dokumentera kartläggning, åtgärder och uppföljning. Viktigt att använda Stella för inrapportering av kränkning/diskriminering.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin

grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet,

religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.